

**LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ, Programa – BACALAUREAT -
2007**

**MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
ÉRETTSÉGI KÖVTELMENÉNYRENDSZER – 2007**

1. A követelmények a képességekre, a kompetenciákra, az alkalmazott ismeretekre irányulnak az érvényes tantervben megjelölt képességterületeken.

I. Kommunikációs képességek

A tudatos nyelvi viselkedés képessége;

Az anyanyelv változatainak szűkebb és tágabb kommunikációs körben való sikeres használata;

Konfliktuskezelés, véleménynyilvánítás, párbeszédre való képesség;

II-III. A szövegolvasás és a történeti látás képességei

Az irodalmi szövegnek mint nyelvi alkotásnak a megragadása;

A beszédmódok, a szövegszerveződés, a nézőpontok, az értekszerkezet felismerése és értelmezése;

A szöveggel való viszony megteremtése, értelmezési szempontok megfogalmazása, háttérismeretek mozgósítása, saját olvasat létrehozása;

Az értéklátás képessége;

A nyelvi kulturális hagyományok felismerése az írásban és az olvasásban;

A hatástörténeti tudat érvényesítése az értelmezésben;

Kulturális tájékozottság: kapcsolatteremtés az olvasott művek között korszak, stílusirányzat alapján;

2. Részletezett kimeneti követelmények

I. Kommunikációs képességek

Kompetenciák,	Tartalmak
----------------------	------------------

képessegek	
<p>1. A különböző nyelvváltozatok felismerése és használata a kommunikációs helyzetnek megfelelően, az alapváltozat, a köz- és irodalmi nyelv használata szóban és írásban;</p> <p>2. A szöveg, a szövegszerűség felismerése és alkalmazása a szövegalkotásban;</p> <p>3. Érvelés szóban és írásban egy bizonyos álláspont mellett, megadott témára, érvelő-meggyőző és értekező szövegtípusok felismerése;</p> <p>4. A jelentés és stílus kapcsolatának felismerése és alkalmazása a mindennapi nyelvhasználatban; a stílustalanságok/ stílustörések felismerése a mindennapi nyelvhasználatban;</p> <p>5. Helyesírási készség;</p>	<p>1. Alapismeretek a magyar nyelv eredetéről, a magyar nyelv változásáról, a nyelvújításról; rétegzettség és norma a nyelvhasználatban; a magyar nyelv fontosabb belső változatai; a nyelvváltozatok eltérő kifejezési formái, tartalmi és magatartásbeli követelményei; nyelvi regiszterek; stílusrétegek; stílusárnyalatok;</p> <p>2. A szöveg szerkezete, felépítése, a szövegegységek, a szövegösszefüggés; a szöveg jelentése: témahálózat, tételmondat, kulcsszavak; a szöveg és a kommunikációs folyamat összefüggése. Szövegtípusok: elbeszélő, leíró, érvelő, értekező szövegek, publicisztikai szövegek (hír, tudósítás, hirdetés);</p> <p>3. Retorikai alapismeretek: az érvelés technikája, (deduktív, induktív érvelés, a cáfolat módszerei), a beszéd szerkezete;</p> <p>Érvelő-meggyőző szövegtípusok (intelem, prédikáció, röpirat, szónoklat)</p> <p>Értekező szövegek: a tárgyhoz való viszony, szókincs/terminológia, szövegszervező eljárások, idézés, hivatkozás,</p> <p>Értekező szövegtípusok: értekezés, tanulmány, esszé;</p> <p>4. Jelentéstani ismeretek: hangalak és jelentés viszonya, jelhasználati szabály, motivált és motiválatlan szóalak, jelentésmező, denotatív, konnotatív jelentés;</p> <p>stíluselem, stílushatás, állandó és alkalmi stílusérték ;</p> <p>5. helyesírási alapelvek; egybeírás és különírás szabályai; a tulajdonnevek írásának a szabályai; a központozás szabályai;</p>

II-III. A szövegolvasás és a történeti látás képességei

Kompetenciák, képességek	Tartalmak
--------------------------	-----------

<ol style="list-style-type: none"> 1. A szöveggel való viszony megteremtése, értelmezési szempontok megfogalmazása, háttérismeretek mozgósítása, saját olvasat létrehozása; az értéklátás képessége; 2. A nyelvi/ kulturális hagyományok felismerése az írásban és az olvasásban; tájékozódás az irodalmi korszakokban és stílusokban. 3. A narrációs eljárások megragadása a példázatos, a történeti tárgyú és az én-elbeszélésekben; a példázatos, a történeti tárgyú és az én-elbeszélések történeti változatainak és kulturális hátterüknek az összekapcsolása; 4. Narrációs eljárások a regényben és az elbeszélésben: elbeszélés és történet, elbeszélői és szereplői szövegek, az elbeszélés idejének és az elbeszélő időnek a megragadása és értelmezése; 5. Az elbeszélő formák játéka a 20. századi művekben; 6. A közösségi én beszédhelyzeteinek, a közösségi én és világvélemény összefüggéseinek a megragadása; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Befogadói nézőpont, esztétikai tapasztalat, esztétikai érték; 2. Kulturális emlékezet, kánon, kanonizáció; irodalmi korszakok és stílusok; 3. Elbeszélés, tanítás; az elbeszélés ideje, az elbeszélő idő; <ul style="list-style-type: none"> példázatos elbeszélés a középkori irodalomban, legenda barokk eposz, történeti tárgyú műballada, a történelmi regény egy változata; én-elbeszélés, levél, napló, levélregény; szentimentalista én-regény, 20. századi én-elbeszélés; 4. Elbeszélés és történet; metonimikus és metaforikus történetalkotás; a folytonosság alakzatai: ok-okozatiság, időbeli folytonosság; a megszakítottság alakzatai: elhallgatás, kihagyás, nézőpontváltás; <ul style="list-style-type: none"> elbeszélői és szereplői szövegek: mindentudó, korlátozott tudású, szereplői elbeszélő; egyenes beszéd, függő beszéd, szabad függő beszéd; az elbeszélés ideje, az elbeszélő idő: lineáris-kronologikus, mitikus, külső, belső idő; előre-, visszautalás, emlékezés; romantikus regény és elbeszélés/novella; realista regény és elbeszélés/novella; klasszikus modern regény és elbeszélés/novella; 5. Elbeszélői modalitás, nyelvjáték; intertextualitás; 6. A közösségi én; a közösségi líra változatai; népdal, romantikus népies dal; a himnusz változatai;
---	---

<p>7. Az imitációelv működésének felismerése; költőszerep és imitáció összefüggéseinek felismerése;</p> <p>8. Líra és eredetiség viszonyának, a lírai én változatainak a megragadása;</p> <p>9. Intertextuális viszonyok felismerése és értelmezése lírai szövegekben;</p> <p>10. A drámai mű elemeinek a felismerése, a dráma változatok kulturális összefüggésekbe helyezése;</p>	<p>a közösségi óda változatai;</p> <p>7. Imitáció, imitációelv; imitáció humanista, barokk, rokokó, klasszicista művekben;</p> <p>8. lírai én, vershelyzet, beszédhelyzet; személyesség, személytelenség, közvetlenség, közvetettség; allegorikusság, szimbolikusság, tárgyiasság; romantikus lírai én: teremtő zseni, látnok, hasonmás; lírai én a klasszikus modernségben: egyéniségkultusz, az én felnövesztése, az én háttérbe húzódása; lírai én a késő modernségben: az én megsokszorozódása, önértelmezés;</p> <p>9. lírai formák/szövegek emlékezete; idézés, rájátszás, utalás;</p> <p>10. drámai cselekmény, konfliktus, drámai hős, beszédfajta, konfliktusos, kétszintes dráma; drámai költemény; a cselekmény, a konfliktus, a szereplő/hős átértelmeződése egy 20. századi drámában;</p>
---	--

Követelmények – műismeret:

- 1. Kötelező legalább 1 legenda, 1 eposz, 2 műballada, 6 regény, 6 novella, 3 dráma valamint 10 lírai alkotás alapos ismerete a részletezett kimeneti követelményeknek megfelelően.**
- 2. Kötelező a felsorolt szerzők legalább egy művének ismerete :** Ady Endre, Arany János, Babits Mihály, Balassi Bálint, Bezsényi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Dsida Jenő, Esterházy Péter, Jókai Mór, József Attila, Kányádi Sándor, Kármán József, Katona József, Kosztolányi Dezső, Krúdy Gyula, Madách Imre, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Ottlik Géza, Örkény István, Janus Pannonius, Petőfi Sándor, Pilinszky János, Szabó Lőrinc, Tamási Áron, Szilágyi Domokos, Vörösmarty Mihály, Zrínyi Miklós, Weöres Sándor

Notă: Pregătirea candidaților și elaborarea subiectelor pentru examenul de bacalaureat 2007 se vor realiza în conformitate cu prevederile prezentei programe de bacalaureat și a programelor școlare în vigoare. Manualul școlar este doar unul dintre suporturile didactice utilizate de profesori și de elevi în predare-învățare, conținutul acestuia fiind valorificat în

funcție de specificările din prezenta programă de bacalaureat și din programa școlară corespunzătoare filierei / profilului / specializării.